Lietas Nr. C20234113
Lietas arhīva Nr. C-2341-13

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Liepājā, 2013.gada 2.oktobrī

Liepājas tiesa

šādā sastāvā: tiesnese Liena Jansone

Ar tiesas sēžu sekretāri Valsts amatpersona

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu UAB „Gelvora" filiāle Latvijā prasībā pret /pers. A/ par parāda piedziņu. Izskatot lietu, tiesa

k o n s t a t ē j a

UAB „Gelvora" filiāle Latvijā cēlusi prasību pret /pers. A/ par parāda Ls 5085,67 piedziņu. Prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja galveno parādu Ls 2659,68, līgumiskos procentus Ls 206,78, līgumsodu Ls 1861,78, kā arī lūdz piedzīt no atbildētāja prasītājas samaksātos tiesas izdevumus un noteikt prasītājas tiesības līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6 % gadā no neapmaksātās parāda pamatsummas. Prasību pamato uz Civillikuma 1., 1469., 1472., 1511., 1548., 1579., 1587., 1651.pantu, 1652. panta otrās daļas 3.punktu, 1661., 1662., 1702., 1716., 1717., 1720., 1753., 1756., 1759., 1765., 1770., 1773., 1775., 1779., 1793., 1801., 1828., 1838., 1934., 1943., 1946. un 2021.pantu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2007.gada 14.jūnijā atbildētājs /pers. A/ un aizdevēja SIA „Inserviss Group" noslēdza aizdevuma līgumu Nr./numurs/ (turpmāk tekstā Līgums) automašīnas Peugeot 206 iegādei.

2011.gada 8.martā SIA „Inserviss Group" un UAB „Gelvora", kuru pārstāv filiāle Latvijā noslēgušas cesijas līgumu, saskaņā ar kuru prasītāja ieguvusi prasījuma tiesības pret atbildētāju.

Saskaņā ar Līgumā noteikto maksājumu kārtību, atbildētājam bijis pienākums līdz 2012.gada 14.jūnijam veikt aizdevuma pamatsummas un līgumisko procentu par aizdevuma lietošanu, atmaksu, veicot regulārus ikmēneša maksājumus. Atbildētājs savas saistības nav izpildījis, tāpēc 2012.gada 15.jūnijā ir iestājies atbildētāja nokavējums.

Par periodu no 2012.gada 15.jūnija līdz prasības celšanas dienai – 2013.gada 22.martam, prasītāja piemērojot pielīgto līgumisko procentu likmi 0,833 % mēnesī no neatmaksātās aizdevuma pamatsummas, ir aprēķinājusi līgumiskos procentus Ls 206,78 apmērā.

Bez tam, saskaņā ar Līgumu prasītājai ir pielīgta tiesība aprēķināt līgumsodu 0,5% apmērā no neapmaksātās summas par katru nokavēto maksājuma dienu. Ja prasītāja tieši piemērotu Līgumā noteikto līgumsoda aprēķināšanas formulu, tad aprēķinātais līgumsods par 280 nokavējuma dienām būtu nesamērīgs. Tāpēc prasītāja saskaņā ar labas ticības, samērīguma un dispozitivitātes principiem, aprobežojusi līgumsoda pieaugumu 70 % apmērā no nesamaksātās aizdevuma pamatsummas Ls 1861.78 apmērā.

Puses uz tiesas sēdi nav ieradušās.

No prasītājas pārstāves 2013.gada 27.septembrī saņemts iesniegums ar lūgumu izskatīt lietu bez prasītājas pārstāves piedalīšanās tiesas sēdē. Pieteikumā norādīts, ka prasība tiek uzturēta pilnā apmērā.

Atbildētājs nav ziņojis par neierašanās iemesliem.

Atbildētājam par tiesas sēdes vietu un laiku paziņots Civilprocesa likuma 54.pantā un 56.pantā noteiktajā kārtībā, nosūtot tiesas pavēsti ierakstītā sūtījumā uz atbildētāja deklarēto dzīvesvietu 2013.gada 5.septembrī. Līdz ar to, saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.1panta otro daļu ir prezumējams, ka atbildētājam par tiesas sēdes vietu un laiku ir paziņots 2013.gada 12.septembrī.

Pie šādiem apstākļiem tiesa uzskata, ka iespējams izskatīt lietu bez pušu klātbūtnes, jo tiesa nekonstatē Civilprocesa likuma 209. un 210.pantā norādītos pamatus lietas izskatīšanas atlikšanai.

Civilprocesa likuma 208.^{1}pants nosaka, ka aizmugurisks spriedums ir spriedums, ko pirmās instances tiesa taisa lietā, kurā atbildētājs nav sniedzis paskaidrojumus par prasību un nav ieradies pēc tiesas aicinājuma, nepaziņojot neierašanās iemeslu.

Pamatojoties uz apstākli, ka atbildētājs paskaidrojumus par prasību nav sniedzis, uz tiesas sēdi nav ieradies un nav paziņojis neierašanās iemeslus, tiesa atzīst, ka ir iestājies Civilprocesa likuma 208.1pantā noteiktais gadījums, kad ir taisāms aizmuguriskais spriedums, jo nav konstatējami Civilprocesa likuma 208.1panta otrajā daļā noteiktie ierobežojumi aizmuguriska sprieduma taisīšanai.

Novērtējot lietā esošos pierādījumus, tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

Saskaņā ar Civillikuma 1402.pantu *saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.*

Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu *tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.*

Saskaņā ar Civillikuma 1934.pantu, *ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojumu lietu nodošana īpašumā, ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās. Aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis (Civillikuma 1943.pants).*

2007. gada 14.jūnija Līgums (lietas 8.lapa), un tā pielikums (lietas 9.lapa) apliecina, ka SIA „Inserviss Group" un atbildētājs 2007.gada 14.jūnijā noslēguši aizdevuma līgumu, un saskaņā ar šī līguma 1.punktu, atbildētājs apņēmies 60 mēnešu laikā atmaksāt aizdevuma pamatsummu EUR 6660 un procentus par kredīta izmantošanu 0.833 % no neatmaksātās aizdevuma summas daļas.

Šādos apstākļos tiesa secina, ka starp SIA „Inserviss Group" un atbildētāju izveidojās tiesiskas līguma attiecības, no kurām abām pusēm rodas tiesības un pienākumi.

Saskaņā ar Civillikuma 1793.pantu, prasījumi var pāriet no agrākā kreditora uz jaunu ar cesiju, kura notiek pēc tiesiska darījuma.

2011.gada 8.marta Cesijas līgums (lietas 10.-15.lapa), Izraksts no 2011.gada 8.marta Cesijas līguma Pielikuma Nr.6 (lietas 16.lapa), 2011.gada 21.novembra grozījumi Cesijas līgumam, datētam ar 2011.gada 8.martu (lietas 18.23.lapa), Nodošanas – pieņemšanas akta izraksts (lietas 24.-27.lapa) apliecina, ka starp SIA „Inserviss Group" un UAB „Gelvora" noslēgts cesijas līgums, saskaņā ar kuru SIA „Inserviss Group" savas prasījuma tiesības pret atbildētāju, kas izriet no Līguma Nr.1406070LF1 ir cedējusi prasītājai.

Saskaņā ar Civillikuma 1805.pantu cesionārs var no cesijas brīža darboties ar kreditora tiesībām un uz šā pamata rīkoties ar prasījumu, cedēt to savukārt citam un izlietot to pret parādnieku.

Līdz ar to ir atzīstamas prasītājas no 2007.gada 14.jūnija aizdevuma līguma Nr.14060701LF1 izrietošās prasījuma tiesības pret atbildētāju.

Saskaņā ar Līgumu, atbildētājam laika posmā no 2007.gada 14.jūlija līdz 2012.gada 14.jūnijam bija jāveic aizdevuma atmaksa, veicot ikmēneša maksājumu EUR 141.49 apmērā, bet pēdējo maksājumu EUR 141.71 apmērā.

Parāda summas aprēķins (lietas 4.lapa) apliecina, ka atbildētājs uzņemtās saistības no savas puses nav pildījis un nav veicis maksājumus maksājumu grafikā noteiktajos termiņos. Tādējādi izveidojies prasības pieteikumā norādītais pamatparāds - neatmaksātā aizdevuma pamatsumma - Ls 2659.68 apmērā. Tiesa prasītājas norādīto neatmaksātās aizdevuma summas aprēķinu atzīst par pamatotu un pareizu un līdz ar to piedzenamu no atbildētāja par labu prasītājai.

Saskaņā ar Civillikuma 1753.pantu *ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu.*

Saskaņā ar Civillikuma 1756.pantu *pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu vai likumu* (konkrētajā gadījumā to paredz līgums).

Puses līgumā vienojušās par ikmēneša procentu likmi 0.833 % no neatmaksāto naudas līdzekļu summas.

Parāda summas aprēķins (lietas 4.lapa) apliecina, ka laika posmā no 2012.gada 15.jūnija līdz 2013.gada 22.martam atbildētājs nav veicis līgumisko procentu, par neatmaksātās aizdevuma pamatsummas Ls 2659.68 samaksu, līdz ar to tiesa atzīst par pamatotu un

pareizu prasītājas norādīto likumisko procentu aprēķinu par šo laika periodu Ls 206,78 apmērā, kura piedzenama no atbildētāja par labu prasītājai.

Saskaņā ar Civillikuma 1716.pantu, *līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi*, un saskaņā ar Civillikuma 1717.pantu, *līgumsodu var pievienot katram līgumam, un ar to var noteikt ne vien naudā, bet arī citās vērtībās. Līgumsoda apmēru noteic līdzēji, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas.*

Saskaņā ar noslēgto Līguma Nr.14060701LF1 5.1.punktu (8.lietas lapa), atbildētājam noteikts pienākums par maksājumu grafikā noteikto maksājumu atmaksas termiņu un apmēru neievērošanu maksāt līgumsodu 0,5 % apmērā no kavētā maksājuma parāda par katru kavējuma dienu. Prasītāja, atzīstot šādi aprēķinātu līgumsodu par nesamērīgu, ir norādījusi, ka līgumsods par 280 dienām tiek samazināts līdz 70 % apmēram no pamatparāda summas.

Tā kā tiesa ir konstatējusi saistību neizpildi un nokavējumu no atbildētāja puses, tad ir atzīstams, ka atbildētājai ir pienākums maksāt arī Līgumā pielīgto līgumsodu.

Vienlaikus, tiesa atzīst, ka, ievērojot aizdevuma izmantošanas mērķi, tiesiskajās attiecībās, kas izveidojās starp SIA „Inserviss Group" un atbildētāju uz 2007.gada 14.jūnija Līguma Nr./numurs/ pamata, atbildētājs ir uzskatāms par patērētāju Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 3.punkta izpratnē, bet SIA „Inserviss Group" - par pakalpojumu sniedzēju minētā likuma 1.panta 4.punkta izpratnē, bet šo personu noslēgtais līgums uzskatāms par patērētāja kreditēšanas līgumu minētā likuma 8.panta pirmās daļas izpratnē.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta vienpadsmitā daļa paredz, ka „tiesa, izšķirot strīdu vai veicot citas no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtā līguma izrietošās procesuālās darbības, izvērtē līguma noteikumus un strīda atrisināšanai attiecībā uz patērētāju nepiemēro līgumā ietvertos netaisnīgos noteikumus." No minētās normas izriet, ka tiesai ir kā tiesības, tā arī pienākums pat bez patērētāja prasības vai lūguma izvērtēt līguma noteikumu atbilstību normatīvo aktu prasībām un vispārējiem tiesību principiem, tostarp, izvērtēt līgumsoda proporcionalitāti.

Tiesa atzīst, ka līgumsoda apmērs, kas noteikts 70% apmērā no neatmaksātās aizdevuma pamatsummas par 280 nokavējuma dienām, ir atzīstams par netaisnīgu līguma noteikumu un nav piemērojams attiecībā uz atbildētāju pilnā apmērā sekojošo iemeslu dēļ.

Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 3.panta 2.punkta noteikumiem patērētāja tiesības ir pārkāptas, ja nav ievērots līgumslēdzēju pušu vienlīdzības princips un līguma noteikumi ir netaisnīgi. Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmo daļu „ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nedrīkst piedāvāttādus līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem", 6.panta trešā daļa paredz pazīmes, pēc kādām līguma noteikumi ir atzīstami par netaisnīgiem, to starpā saskaņā 6.panta trešās daļas 4.punktu par netaisnīgu atzīstams līguma noteikums, kas uzliek patērētājam, kurš neizpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu.

Arī Augstākās tiesas Senāts 2008.gada 14.maija spriedumā lietā Nr.SKC-212 norādīja uz tiesas tiesībām vērtēt līgumsoda samērīgumu un taisnīgumu pēc tiesas ieskata saskaņā ar CPL 5.pantā norādīto taisnības apziņu un vispārīgiem tiesību principiem. Tiesa saskaņā ar CPL 5.panta sesto daļu, izskatot lietu, ņem vērā minētajā Augstākās tiesas Senāta spriedumā iekļautās atziņas par līgumsoda izvērtēšanas principiem.

Nav strīda par to, ka Civillikuma 1717.pants paredz, ka līgumsodu var pievienot katram līgumam un tā apmēru nosaka līdzēji un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas. Taču atbilstoši jau stabili noteiktajai tiesu praksei ir atzīstams, ka līgumsods ir aprobežots arī ar citiem noteikumiem un taisnīguma principu, līdz ar ko tiesai, balstoties uz taisnīguma apziņu un vispārējiem tiesību principiem, ir tiesības pielīgto līgumsodu samazināt.

Kā to norādījis arī Augstākās tiesas Senāts 2008.gada 14.maija spriedumā lietā Nr.SKC-212, *līgumsodam ir sodīšanas un zaudējumu atlīdzināšanas funkcija. Tiesiskajās attiecībās, sakarā ar sodoša rakstura tiesisko līdzekļu piemērošanu, par vispārēju principu tiesībās ir atzīstams soda samērīguma princips*. Tiesa atzīst, ka izskatāmajā lietā līgumsodam ir izteikti sodošs raksturs.

Tiesas ieskatā noteiktais līgumsods, kas 280 dienās sasniedz 70 % no aizdevuma pamatsummas, tādējādi gada laikā sasniedzot 91.25 % no pamatsummas kļūst par nesamērīgi lielu, kas ir pretrunā ar labas ticības principu.

Bez tam, tiesa ņem vērā, ka likumdevējs ar 2014.gada 1.janvāri ir paredzējis līgumsodu par saistību nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) aprobežot ar 10 procentiem no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra. Šādu likuma normu iestrāde norāda uz to, ka likumdevējs, kas ir atzīstams par sabiedrības vairākuma pārstāvi, ir atzinis par *taisnīgu* līgumsodu, kas nepārsniedz 10 % no pamatparāda.

Bez tam, tiesa ņem vērā judikatūrā paustās atziņas, ka vērtējot līgumsoda samērīgumu un taisnīgumu, kā pamatkritērijs ir vērtējams *līgumā noteiktais* līgumsoda apmērs, nevis prasītāja prasības pieteikumā norādītā aprēķinātā līgumsoda summa (*Latvijas Republikas Augstākas tiesas Senāta spriedums lietā Nr. SKC – 1900/2012*).

Pamatojoties uz augstāk izklāstītajiem argumentiem un apsvērumiem, tiesa atzīst, ka līgumsoda apmērs ir samazināms līdz 0,2% apmēram no pamatparāda summas par katru nokavēto dienu, kas tādējādi ir 73 % gadā, ko tiesa, ņemot vērā atbildētāja jau veiktos līgumsoda maksājumus Ls 670.62 apmērā (lietas 4.lapa) atzīst par taisnīgu un šāds līgumsoda apmērs pilda gan sodīšanas, gan zaudējumu atlīdzināšanas funkciju. Līdz ar to prasība par līgumsoda piedziņu ir apmierināma daļēji, piedzenot no atbildētājas par labu prasītājai līgumsodu par aizdevuma summas atmaksas nokavējumu prasībā norādītajā laika periodā no 2012.gada 15.jūnija līdz

2013.gada 22.martam – par 280 dienām, Ls 1489.42 apmērā (2659.68*0.2%*280dienas), kas pēc tiesas ieskata ir samērīgs ar neatmaksāto aizdevuma pamatsummu, veikto līgumsoda samaksu un saistību neizpildes laiku. Prasība daļā par līgumsoda piedziņu Ls 372.36 apmērā ir noraidāma.

Civillikuma 1838.pants nosaka, *ka pienākums pierādīt to, ka samaksa ir izdarīta, ir tam, kas to apgalvo*. Atbildētājs nav iesniedzis tiesai nekādus pierādījumus par to, ka viņš ir veicis Līgumā Nr./numurs/ paredzētos maksājumus lielākā apmērā, nekā norāda prasītāja. Līdz ar to, tiesa atzīst, ka ņemot vērā spriedumā norādīto argumentāciju, prasība ir apmierināma daļēji, piedzenot no atbildētāja aizdevuma pamatsummu Ls 2659,68, līgumiskos procentus par aizdevuma lietošanu par laika periodu no 2012.gada 15.jūnija līdz 2013.gada 22.martam Ls 206,78, un līgumsodu par laika periodu no 2012.gada 15.jūnija līdz 2013.gada 22.martam Ls 1489,42 apmērā.

Prasība daļā par līgumsoda piedziņu Ls 373,36 apmērā ir noraidāma.

Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa nosaka, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus, proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.

Līdz ar to, no atbildētāja par labu prasītājai piedzenami tiesas izdevumi par nomaksāto valsts nodevu Ls 339.24 apmērā, ar prasības pieteikuma noraksta un tiesas pavēstu piegādāšanu un izsniegšanu saistītos izdevumus Ls 3.30.

Saskaņā Civilprocesa likuma 42.pantu no atbildētāja valsts labā piedzenami prasītājas nesegtie tiesas izdevumi Ls 1,10.

Civilprocesa likuma 195.pants nosaka tiesai pienākumu, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, sprieduma rezolutīvajā daļā norādīt prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt procentus, minot to apmēru.

Saskaņā ar Civillikuma 1757. un 1765.pantiem, tiesa nosaka prasītājai tiesības saņemt no atbildētāja procentus– 6 % gadā no piedzītās parāda pamatsummas.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.1pantam, taisot spriedumu par naudas summas un tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa spriedumā nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, kas nevar būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, 42.pantu, 56.pantu, 189.pantu - 193.pantu, 195.pantu, 204.[1] pantu, tiesa

n o s p r i e d a

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu UAB „Gelvora" filiāle Latvijā, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, parādu Ls 2659,68 (divi tūkstoši seši simti piecdesmit deviņi lati un 68 santīmi), līgumiskos procentus par laika periodu no 2012.gada 15.jūnija līdz 2013.gada 22.martam Ls 206,78 (divi simti seši lati un 78 santīmi), līgumsodu Ls 1489,42 (tūkstotis četri simti astoņdesmit deviņi lati un 42 santīmi), tiesas izdevumus Ls 342.54 (trīs simti četrdesmit divi lati un 54 santīmi).

Pārējā daļā prasību noraidīt.

Noteikt UAB „Gelvora" filiāle Latvijā, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, tiesības saņemt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par laiku līdz sprieduma izpildei vai dienai, kad atbildētāja mantu pārdod izsolē, vai līdz brīdim, kad iestājas Civillikuma 1763.pantā norādītie apstākļi, procentus – 6 % apmērā gadā no piedzītās parāda pamatsummas – 2659,68 latiem.

Samaksa veicama UAB „Gelvora" filiāle Latvijā, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, AS „Swedbank" kontā Nr. /konta numurs/.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar prasības pieteikuma noraksta un tiesas pavēstu piegādāšanu un izsniegšanu saistītos izdevumus Ls 1,10 (viens lats un 10 santīmi), kas jāiemaksā kontā: Valsts kase, BIC kods: TRELLV22, konta Nr.LV51TREL2190458019000, iemaksas mērķis – 21499, tiesas izdevumi lietā Nr.C20 2341 13.

Noteikt, ka atbildētājs spriedumu par naudas summas piedziņu un par tiesas izdevumu piedziņu var izpildīt labprātīgi 10 dienu laikā no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Prasītāja spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā 20 dienu laikā Kurzemes apgabaltiesā, apelācijas sūdzību iesniedzot Liepājas tiesā.

Atbildētājs 20 dienu laikā no pilna aizmuguriska sprieduma nosūtīšanas dienas ir tiesīgs iesniegt tiesai, kura taisījusi aizmugurisku spriedumu, pieteikumu par tiesvedības atjaunošanu un lietas izskatīšanu no jauna.

Tiesnese (personiskais paraksts) L.Jansone